

248

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 lutego 2011 r.

w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii

Na podstawie art. 95c § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe warunki i sposób użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii;
- 2) szczegółowy sposób sprawowania opieki nad stanem zdrowia fizycznego i psychicznego nieletniego, wobec którego zastosowano środek przymusu bezpośredniego;
- 3) sposób prowadzenia dokumentacji związanej z zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego;
- 4) sposób kontroli nad decyzjami o zastosowaniu środków przymusu bezpośredniego.

§ 2. Przez użyte w rozporządzeniu określenia należy rozumieć:

- 1) zakład — zakład poprawczy oraz schronisko dla nieletnich;
- 2) ośrodek — młodzieżowy ośrodek wychowawczy oraz młodzieżowy ośrodek socjoterapii;
- 3) dyrektor — dyrektora zakładu lub ośrodka.

§ 3. 1. Stosowanie środków przymusu bezpośredniego nie może zmierzać do poniżenia lub upokorzenia nieletniego.

2. Nieletniego, wobec którego zastosowano środki przymusu bezpośredniego, należy objąć wzmożonym oddziaływaniem psychologiczno-pedagogicznym. Powinno ono zmierzać w szczególności do rozładowania napięcia emocjonalnego i wyeliminowania agresji. Zakres i wyniki oddziaływania psychologiczno-pedagogicznego odnotowuje się w dokumentacji nieletniego prowadzonej przez zakład lub ośrodek.

§ 4. 1. Użycie siły fizycznej polega na doraźnym, krótkotrwałym ręcznym obezwładnieniu nieletniego. Zadawanie uderzeń w ramach siły fizycznej dopuszczalne jest wyłącznie w celu odparcia bezpośredniego zamachu na życie lub zdrowie własne lub innych osób.

2. Siłę fizyczną stosuje się w granicach niezbędnych do pokonania oporu nieletniego.

3. Siłę fizyczną może stosować, w razie konieczności, jednocześnie więcej niż jeden pracownik zakładu lub ośrodka.

§ 5. 1. Umieszczenie w izbie izolacyjnej polega na odosobnieniu nieletniego w pomieszczeniu dźwiękochłonnym, ogrzonym, oświetlonym i monitorowanym, którego wyposażenie stanowią przymocowane do podłogi: stół, krzesło i łóżko.

2. Pomieszczenie izby izolacyjnej powinno być urządzone w sposób uniemożliwiający dokonanie przez nieletniego samouszkodzenia.

§ 6. 1. Przed umieszczeniem w izbie izolacyjnej należy nieletniemu odebrać przedmioty, które mogą być niebezpieczne dla życia lub zdrowia nieletniego lub innych osób, w szczególności przedmioty o ostrych krawędziach, okulary, pas, szelki, sznurowadła i zapalki.

2. Przedmioty osobistego użytku dostarcza się nieletniemu w ilości i na czas niezbędny do utrzymania higieny osobistej oraz spożycia posiłku.

§ 7. 1. W izbie izolacyjnej umieszcza się nieletnich pojedynczo.

2. Stan fizyczny i zachowanie nieletniego umieszczonego w izbie izolacyjnej podlega systematycznemu sprawdzaniu. Sprawdzenia tego dokonuje odpowiednio przeszkolony pracownik, wyznaczony przez dyrektora, nie rzadziej niż co 15 minut.

3. W razie wystąpienia zagrożenia dla życia lub zdrowia nieletniego pracownik, o którym mowa w ust. 2, niezwłocznie powiadamia o tym lekarza albo pielęgniarkę oraz dyrektora, jak również podejmuje inne niezbędne działania mające na celu zabezpieczenie życia i zdrowia wychowanka.

§ 8. 1. Założenie pasa obezwładniającego lub kaftana bezpieczeństwa polega na ograniczeniu swobody ruchów przez częściowe unieruchomienie nieletniego.

2. Założenie pasa obezwładniającego stosuje się w celu unieruchomienia rąk, w sposób niepowodujący nadmiernego ucisku na jamę brzuszną i ręce oraz nietamujący obiegu krwi. Pierścienie, w których umieszcza się nadgarstki obu rąk, powinny znajdować się na wysokości bioder, z przodu tułowia.

3. Założenie kaftana bezpieczeństwa stosuje się w celu unieruchomienia rąk, w sposób niepowodujący nadmiernego ucisku na jamę brzuszną, klatkę piersiową i kończyny oraz nietamujący obiegu krwi i nieutrudniający oddychania.

§ 9. Założenie nieletniemu pasa obezwładniającego lub kaftana bezpieczeństwa może nastąpić na okres do 2 godzin. O możliwości dalszego stosowania tych środków, na następne okresy 2-godzinne, decyduje dyrektor po zasięgnięciu opinii lekarza, poprzedzonej badaniem lekarskim, oraz uprzedzeniu nieletniego o możliwości przedłużenia stosowania środka. Maksymalny okres stosowania tych środków nie może przekroczyć łącznie 8 godzin.

§ 10. 1. Nieletni, któremu założono pas obezwładniający lub kaftan bezpieczeństwa, pozostaje pod opieką pracownika wyznaczonego przez dyrektora. Stan zdrowia nieletniego jest sprawdzany przez lekarza lub pielęgniarkę, w obecności pracownika, nie rzadziej niż co 15 minut.

2. Dyrektor lub pracownik przez niego wyznaczony, o którym mowa w ust. 1, decyduje o krótkotwałym uwolnieniu nieletniego przez pracowników zakładu z pasa obezwładniającego lub kaftana bezpieczeństwa, w celu zmiany jego pozycji lub zaspokojenia potrzeb fizjologicznych i higienicznych, nie rzadziej niż co godzinę.

3. W razie wystąpienia zagrożenia dla życia lub zdrowia nieletniego pielęgniarka, po udzieleniu niezbędnej pomocy, niezwłocznie zawiadamia o tym lekarza i dyrektora; jeżeli pomocy udziela lekarz, wówczas on zawiadamia dyrektora.

§ 11. W razie zastosowania środka przymusu bezpośredniego, w postaci założenia pasa obezwładniającego lub kaftana bezpieczeństwa, wskazane jest umieszczenie nieletniego, wobec którego ten środek zastosowano, w osobnym pomieszczeniu.

§ 12. 1. Protokół zastosowania środka przymusu bezpośredniego sporządza niezwłocznie pracownik, który podjął decyzję o zastosowaniu środka przymusu.

2. W protokole zamieszcza się w szczególności:

- 1) informacje o przyczynach zastosowania środka przymusu bezpośredniego, ze wskazaniem sytuacji, o której mowa w art. 95a § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich — w związku z którą środek zastosowano;
- 2) opis zachowania nieletniego w trakcie stosowania środka przymusu bezpośredniego i po zastosowaniu tego środka;
- 3) wyniki badania lekarskiego;
- 4) dokładną godzinę oraz miejsce zastosowania środka oraz godzinę zakończenia stosowania środka;
- 5) imię i nazwisko oraz datę urodzenia nieletniego, wobec którego zastosowano środek przymusu bezpośredniego.

3. Protokół potwierdzają podpisami zatrudnieni w zakładzie lub w ośrodku pracownicy biorący udział oraz obecni przy stosowaniu środka przymusu bezpośredniego.

§ 13. Dyrektor prowadzi rejestr zastosowanych środków przymusu bezpośredniego wobec nieletniego, obejmujący dane osobowe tego nieletniego, datę, rodzaj, przyczynę oraz godzinę zastosowania i czas stosowania środka przymusu bezpośredniego.

§ 14. O zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego dyrektor powiadamia niezwłocznie — nie później niż w ciągu 24 godzin od jego zastosowania — sędziego rodzinnego sprawującego nadzór nad zakładem lub ośrodkiem, sąd rodzinny wykonujący środek poprawczy lub wychowawczy albo organ, do którego dyspozycji pozostaje nieletni przebywający w schronisku.

§ 15. 1. Nieletniemu przysługuje prawo złożenia skargi na zastosowanie wobec niego środka przymusu bezpośredniego w terminie 30 dni od chwili zakończenia jego stosowania. O prawie tym nieletniego poucza się bezpośrednio po zakończeniu stosowania środka przymusu bezpośredniego.

2. W razie złożenia przez nieletniego skargi na zastosowanie środka przymusu bezpośredniego dyrektor przedstawia ją niezwłocznie, wraz z protokołem zastosowania środka przymusu bezpośredniego, sędziemu sprawującemu nadzór nad zakładem lub ośrodkiem.

§ 16. W przypadku zastosowania środka przymusu bezpośredniego sędzia rodzinny, sprawujący nadzór nad zakładem lub ośrodkiem, podejmuje czynności wynikające z nadzoru nad sposobem wykonywania orzeczeń.

§ 17. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.¹⁾

Prezes Rady Ministrów: *D. Tusk*

¹⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (Dz. U. Nr 25, poz. 203), które utraciło moc w dniu 23 sierpnia 2009 r. na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 25 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy — Karta Nauczyciela oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 145, poz. 917 oraz z 2009 r. Nr 56, poz. 458).